

## LEGISLATÍVA PRE ELEKTROTECHNIKA

Ing. Karel JANEČEK,

Ing. Rudolf HUNA,

Kpt. Ing. Patrik MACALÁK, ŠPE-CV, AOS gen. M. R. Štefánika, Demänová 393, 031 06 Liptovský Mikuláš 6

Spoločným znakom všetkých všeobecne záväzných právnych predpisov (normatívnych právnych aktov) je, okrem iného, štátne vynútenie, záväznosť, to znamená, že pri porušení môže byť použitá sankcia. Neoddeliteľnou súčasťou všeobecného právneho povedomia elektrotechnikov a revíznych technikov je znalosť legislatívneho prostredia súvisiaceho s výkonom ich činností. V tejto súvislosti uvádzame do pozornosti **portál Slov-Lex** (<http://www.slov-lex.sk>), ktorý je súčasťou **informačného systému verejnej správy** a v ktorom je uverejnená **elektronická zbierka zákonov, ktorá je v zverejnenej podobe na tomto portáli od 1. januára 2016 právne záväzná**. Modul e-zbierka portálu Slov-Lex umožňuje jednoduché vyhľadávanie a zobrazenie aktuálnych legislatívnych dokumentov, pridanou hodnotou je možnosť porovnania jednotlivých častí legislatívneho dokumentu v zneniach zodpovedajúcich jednotlivým novelizáciám. Súčasťou je takisto podrobná informácia o legislatívnom dokumente a história jeho tvorby, novelizácie. Modul e-legislatíva umožňuje detailný prehľad o jednotlivých legislatívnych procesoch. Ďalšou, nepochybne užitočnou funkciou, je notifikácia o zmenách v legislatíve, ktorú je možné filtrovať podľa jednotlivých právnych oblastí.

Portál Slov-Lex je legislatívne zakotvený v § 12 ods. 4) Zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého **je elektronická podoba zbierky zákonov dostupná bezplatne prostredníctvom portálu Slov-Lex**. Podľa § 8 ods. 2) rovnakého Zákona je portál Slov-Lex súčasťou informačného systému verejnej správy, ktorého **správcom a prevádzkovateľom je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky**, pričom elektronická podoba, na tomto portáli a listinná podoba zbierky zákonov majú rovnaké právne účinky.

V rámci najvýznamnejších **zmien v legislatívnom prostredí v priebehu roku 2016**, v súvislosti s výkonom činností elektrotechnikov a revíznych technikov **vyšlo niekoľko nariadení vlády** a niektoré legislatívne dokumenty sú ešte v štádiu legislatívneho procesu.

### 1. 127/2016 Z. z. Nariadenie vlády SR zo 17. februára 2016 č. o elektromagnetickej kompatibilite

Predmetné Nariadenie vlády zrušuje Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 194/2005 Z. z. o elektromagnetickej kompatibilite a je účinné od 20. apríla 2016. Týmto nariadením vlády sa preberajú a vykonávajú právne záväzné akty Európskej únie, napr. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/30/EÚ z 26. februára 2014 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov vzťahujúcich sa na elektromagnetickú kompatibilitu. Nariadenie upravuje

- **základné požiadavky na elektromagnetickú kompatibilitu určených výrobkov** (u ktorých je zvýšené riziko ohrozenia oprávneného záujmu, na ktorého zmiernenie alebo odstránenie sú ustanovené technické požiadavky),
- **postupy posudzovania zhody** na elektromagnetickú kompatibilitu,
- práva a povinnosti výrobcu, splnomocneného zástupcu, dovozcu a distribútora zariadení,
- autorizáciu a notifikáciu orgánu posudzovania zhody,
- práva a povinnosti tzv. notifikovanej osoby.

### 2. 148/2016 Z. z. Nariadenie vlády SR z 24. februára 2016 o sprístupňovaní elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu

Týmto nariadením sa zrušuje pôvodné Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 308/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody pre elektrické zariadenia, ktoré sa používajú v určitom rozsahu napätia. Predmetom úpravy tohto nariadenia je/sú

- základné zásady bezpečnosti elektrického zariadenia určené na použitie **v rozsahu menovitého napätia od 50 V do 1 000 V pre striedavý prúd** a v rozsahu menovitého napätia od **75 V do 1 500 V pre jednosmerný prúd**, ktoré je určeným výrobkom,
- postup posudzovania zhody pre takéto elektrické zariadenie,

- práva a povinnosti výrobcu, splnomocneného zástupcu, dovozcu a distribútora takéhoto elektrického zariadenia.

Je potrebné pripomenúť, že zároveň existuje skupina elektrických zariadení, na ktoré sa predmetné nariadenie vlády nevzťahuje. Jedná sa o elektrické zariadenia určené na použitie vo výbušnom prostredí, na rádiológiu a lekárske účely, elektrické časti osobných a nákladných výťahov, elektromery, elektrické zásuvky a vidlice pre domácnosť, zariadenia na napájanie elektrických ohradníkov zariadenia určené na rádiové a elektrické rušenie a špeciálne elektrické zariadenia určené na použitie na lodiach, v lietadlách alebo na železničiach, ktoré spĺňajú bezpečnostné ustanovenia stanovené medzinárodnými orgánmi.

3. **149/2016 Z. z. Nariadenie vlády SR z 2. marca 2016 o zariadeniach a ochranných systémoch určených na použitie v prostredí s nebezpečenstvom výbuchu**
4. **209/2016 Z. z. Nariadenie vlády SR z 8. júna 2016 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou elektromagnetickému poľu**

**Zároveň uvádzame do pozornosti prebiehajúce legislatívne procesy, ktoré sú v súčasnosti v rôznom štádiu:**

- návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výroby a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- návrh vyhlášky Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky, ktorou sa určujú činnosti súvisiace s poskytovaním slovenských technických noriem a výška poplatkov, ktorú je oprávnený vyberať Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo,
- návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky o postupe, rozsahu a náležitostiach poskytovania informácií o návrhu technického predpisu a návrhu predpisu s fiškálnou požiadavkou alebo s finančnou požiadavkou.

### **Lekárske posudky**

V praxi sa často stretávame s predkladaním neplatných tlačív lekárskeho posudku a častým nepochopením vzťahu lekárskeho preventívneho prehliadky vo vzťahu k práci k získanej odbornej spôsobilosti. Podľa § 16 ods. 2, písm. c) Zákona č. 124/2006 Z. z. je **podmienkou na vydanie osvedčenia na vykonávanie činností elektrotechnikov a revízných technikov zdravotná spôsobilosť na prácu**. Podľa § 16 ods. 4 toho istého Zákona sa **zdravotná spôsobilosť na prácu posudzuje na základe výsledku lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci a preukazuje sa lekárskeho posudkom nie starším ako šesť mesiacov**.

Lekársky posudok vypracúva podľa § 30f ods. 1 Zákona č. 355/2007 Z. z. lekár, ktorý posudzuje zdravotnú spôsobilosť na prácu. Lekársky posudok je tlačivo, ktoré má vzor a obsah taxatívne vymedzený v prílohe 3c Zákona č. 355/2007 Z. z. Za zmienku stojí aj to, že ak ide o práce zaradené do **tretej kategórie** alebo **štvrtej kategórie**, lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci môžu vykonávať okrem lekárov pracovnej zdravotnej služby so špecializáciou v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo, špecializačnom odbore klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia alebo špecializačnom odbore služby zdravia pri práci aj lekári pracovnej zdravotnej služby so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo pod dohľadom lekára pracovnej zdravotnej služby so špecializáciou v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo, špecializačnom odbore klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia alebo špecializačnom odbore služby zdravia pri práci.

Ak ide o práce zaradené do **prvej kategórie** alebo **druhej kategórie**, lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci môžu vykonávať aj lekári so špecializáciou v špecializačnom odbore všeobecné lekárstvo.

**Rozsah lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci je vymedzený v novom Odbornom usmernení Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky o náplni lekárskeho preventívneho prehliadky vo vzťahu k práci uverejnenom vo Vestníku MZ SR vydanie 29-38/2016 z 2. novembra 2016.**

**Neuskutočnenie lekárskej preventívnej prehliadky v lehotách stanovených predpisom je dôvodom na stratu platnosti osvedčenia na vykonávanie činnosti**. Podľa § 16 ods. 6 Zákona č. 124/2006 Z. z. je **fyzická osoba, ktorá má osvedčenie na vykonávanie činnosti povinná podrobiť sa lekárskej preventívnej**

**prehliadke vo vzťahu k práci**, ktorou sa posudzuje jej zdravotná spôsobilosť na prácu potrebnú na vykonávanie tejto činnosti, **do piatich rokov odo dňa**

- vydania osvedčenia na vykonávanie činnosti,
- vykonania predchádzajúcej lekárskej preventívnej prehliadky vo vzťahu k práci.

Ak takáto osoba tak neučiní, tak podľa § 16 ods. 11, písm. b) Zákona č. 124/2006 Z. z. osvedčenie na vykonávanie činnosti stráca platnosť. Z uvedených dôvodov, v súvislosti s tým, že sme povinní, ako osoba oprávnená na výchovu a vzdelávanie **vydať potvrdenie** o absolvovaní aktualizácie odbornej prípravy na zadnej strane **platného osvedčenia** na vykonávanie činnosti v tejto súvislosti vyžadujeme od uchádzačov o aktualizáciu odbornú prípravu, aby **doložili platnosť ich osvedčenia na vykonávanie činnosti kópiu platného lekárskeho posudku**.

Zároveň, vzhľadom na stále aktuálny časový rámec, v ktorom „dobieha“ aktualizácia pre držiteľov osvedčení vydaných pred 1. januárom 2014, je potrebné pripomenúť, že podľa prechodného ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2014 v § 39f Zákona č. 124/2006 Z. z. bola fyzická osoba, ktorá mala platné osvedčenie na vykonávanie činnosti vydané pred 1. januárom 2014, povinná podrobiť sa do 31. decembra 2014 lekárskej preventívnej prehliadke vo vzťahu k práci, ak sa lekárskej preventívnej prehliadke vo vzťahu k práci nepodrobila v období od 1. januára 2010 do 31. decembra 2013. **Ak tak táto fyzická osoba neučinila, jej osvedčenie stratilo platnosť.**

### Požiadavka na vzdelanie

Ďalšou problematickou oblasťou vyplývajúcou z praxe, s ktorou, sa najmä v poslednej dobe, veľmi často stretávame sú **žiadosti o získanie odbornej spôsobilosti uchádzačov, ktorí nespĺňajú podmienku vzdelania**. Podľa § 16 ods. 2) Zákona č. 124/2006 Z. z. je jednou z podmienok na vydanie osvedčenia na vykonávanie činností elektrotechnikov a revíznych technikov **vzdelanie a prax podľa právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci** (pzn. Vyhláška MPSVaR č. 508/2009 Z. z.).

Podľa § 21 ods. 1) Vyhlášky MPSVaR č. 508/2009 Z. z. je elektrotechnikom fyzická osoba, ktorá má ukončené stredoškolské elektrotechnické vzdelanie alebo vysokoškolské elektrotechnické vzdelanie. **Elektrotechnickým vzdelaním sa rozumejú odbory s elektrotechnickým zameraním**, ktoré sú uvedené v prílohe k Vyhláške ŠÚ SR č. 243/2012 Z. z., ktorou sa vydáva štatistická klasifikácia odborov vzdelania. Predmetom klasifikácie sú vedné odbory a študijné odbory na vysokých školách a študijné odbory a učebné odbory na stredných školách. **Za elektrotechnické odbory sa predovšetkým považujú všetky odbory vzdelania začínajúce kódom 26.**

Zároveň podľa § 21 ods. 2) Vyhlášky MPSVaR č. 508/2009 Z. z. je elektrotechnikom aj fyzická osoba, ktorá môže v rozsahu svojho odborného vzdelania vykonávať činnosť na vyhradenom technickom zariadení elektrickom (pzn. zdôrazniť treba **"v rozsahu svojho odborného vzdelania"**)

- ak má odborné vzdelanie v inom učebnom odbore alebo v inom študijnom odbore ako elektrotechnickom, ktorého súčasťou je výučba zameraná na príslušné technické zariadenie elektrické,
- alebo ak absolvovala **ďalšie odborné vzdelávanie** v akreditovanom vzdelávacom programe **zameranom na technické zariadenie elektrické v minimálnom rozsahu 400 hodín.**

Tieto špecifické prípady vyžadujú doklad, ktorým sa preukáže výučba zameraná na príslušné technické zariadenie elektrické. **Ďalšie odborné vzdelávanie** je druh vzdelávania (podľa § 4 ods. 1 písm. a) Zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní), **ktorý vedie k doplneniu, obnoveniu, rozšíreniu alebo prehĺbeniu už získanej kvalifikácie potrebnej na výkon odbornej činnosti (nejedná sa teda o "rekvalifikáciu" podľa § 4 ods. 1 písm. b) zákona č. 568/2009 Z. z. o celoživotnom vzdelávaní).**

**V takýchto špecifických prípadoch sa na osvedčeniach na vykonávanie činnosti jasne vymedzí rozsah činnosti na príslušné technické zariadenie elektrické.**

Nasledujúci **skrátenejší informatívny zoznam elektrotechnických odborov, u ktorých je splnená podmienka vzdelania** podľa §21 ods. 1) Vyhlášky MPSVaR č. 508/2009 Z. z., **vychádza z prílohy Vyhlášky ŠÚ č. 243/2012 Z. z.**, v prípade pochybností, je v každom prípade vždy potrebné obrátiť sa na Národný inšpektorát práce. V zátvorke sú uvedené stupne vzdelania v súlade so Zákom č. 245/2008 z 22. mája 2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktoré je možné dosiahnuť v štruktúre výchovno-vzdelávacích inštitúcií v sieti škôl a školských zariadení.

**SKRÁTENÝ INFORMATÍVNY ZOZNAM ELEKTROTECHNICKÝCH ODBOROV**

1. 2602 teoretická elektrotechnika (VŠ III. stupeň)
2. 2613 elektronika (VŠ)
3. 2621 automatizácia (VŠ)
4. 2627 telekomunikácie (VŠ)
5. 2632 silnoprúdová elektrotechnika (VŠ)
6. 2634 elektroenergetika, *pzn. nie „energetika“* (VŠ)
7. 2635 elektrotechnológie a materiály (VŠ III. stupeň)
8. 2645 priemyselné inžinierstvo (VŠ)
9. 2647 kybernetika (VŠ)
10. 2664 biomedicínske inžinierstvo (VŠ)
11. 2665 manažment a podnikanie v elektrotechnike (VOV)
12. 2670 mechanik silnoprúdových zariadení (ÚSO)
13. 2672 mechanik elektronik (Vyučený, ÚSO, VOV, VŠ)
14. 2675 elektrotechnika (Vyučený, ÚSO, VOV, VŠ)
15. 2676 zariadenia oznamovacej techniky (ÚSO)
16. 2677 elektronik (Vyučený)
17. 2679 mechanik – mechatronik (ÚSO)
18. 2680 mechanik (Vyučený)
19. 2682 mechanik počítačových sietí (ÚSO)
20. 2683 elektromechanik (Vyučený)
21. 2684 bezpečnostné systémy v doprave a priemysle (ÚSO)
22. 2686 mechanik elektronických zariadení (Vyučený)
23. 2689 spojový mechanik (Vyučený)
24. 2691 elektrotechnická výroba (Vyučený)
25. 2694 informačné a sieťové technológie (pomaturitné kvalifikačné)
26. 2695 počítačové systémy (VOV)
27. 2697 mechanik elektrotechnik (ÚSO)
28. 2698 mechanik v elektrotechnike (Vyučený, ÚSO)
29. 2699 technik v elektrotechnike (pomaturitné kvalifikačné)

